

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับความคิดที่ได้จากการอ่าน ซึ่งรวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ผู้เขียนจะมีบทบาทในการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวอักษร ถ้าไม่มีผู้อ่านการเขียนก็ไม่มี ความหมาย ดังนั้นการอ่านจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ในการถอดรหัส ความหมายของคำจากผู้อ่านให้เข้าถึงจิตใจของผู้เขียนได้ (Dechant, 1982) การอ่านเป็นกระบวนการคิด การที่ผู้อ่านออกเสียงสัญลักษณ์หรือตัวอักษรออกมาโดยที่ไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ หรืออักษรเหล่านั้นยังไม่ถือว่าเป็นการอ่านที่แท้จริงหัวใจสำคัญของการอ่านคือ การที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน โดยการนำสัญลักษณ์ที่อ่านไปสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของตนเอง ทำให้เกิดมโนภาพขึ้นในใจ (Bush และ Huebner, 1970) นอกจากนี้การอ่านยังเป็นกระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ที่มีการจัดบันทึกหรือพิมพ์ขึ้นมาแทนคำพูดให้ได้ความสมบูรณ์ การอ่านที่แท้จริงผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน (Harris, 1970 ; บันลือ พฤกษ์วัน , 2528 ; ประเทิน มหาจันทร์, 2530)

การอ่านไม่ว่าจะเป็นภาษาแม่หรือภาษาต่างประเทศก็ตาม หมายถึง กระบวนการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน และในขณะที่อ่านจะมีปฏิสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างภาษาและความคิดเกิดขึ้น (สมุทฺร เชนเชาวนิช, 2530) การอ่านไม่ได้มีความหมายเพียงแค่สามารถจำตัวอักษร หรืออ่านออกเสียงได้เท่านั้น แต่การอ่านยังเป็นกระบวนการที่ต้องการความสามารถหลายด้านด้วยกัน เริ่มตั้งแต่ การรับรู้คำ การเข้าใจความคิด วัตถุประสงค์ หรือความตั้งใจของผู้เขียน ตลอดจนการติดตามเค้าโครงเรื่องของข้อความที่อ่านได้ นั่นคือนอกจากจะเข้าใจเรื่องที่อ่านหรือเข้าใจความคิดของผู้เขียนแล้ว ยังต้องสามารถแสดงปฏิกิริยาได้ตอบความคิดได้ผู้อ่านจะต้องนำความหมายจากข้อความที่อ่านไปสร้างความคิดใหม่ได้และใช้ให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับความต้องการของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ (Gray, 1984 ; ทัศนีย์ น้อยศรี, 2531)

ความเข้าใจในการอ่าน คือ การที่ผู้อ่านนำความรู้ในเรื่องระบบการเขียน ความรู้ในตัว ภาษา ความสามารถในการตีความ ความรู้เดิม เหตุผลในการอ่านและรูปแบบการอ่านมาใช้ในการรับเอาความหมายจากสิ่งที่อ่านได้ถูกต้อง (Eddie Williams, 1984 อ้างถึงใน ยุพยา เทพอาภรณ์, 2533) นอกจากนี้ความเข้าใจในการอ่านยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการอ่านที่มีความสำคัญมาก การจะอธิบายถึงกระบวนการของความเข้าใจโดยตรงนั้นยังไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจน นอกจากจะสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความเข้าใจ ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจนั้น Bloom (1956) ได้กล่าวไว้ในการจัดประเภทของการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Taxonomy of Educational Objective) ออกเป็น 3 ด้าน คือ ทักษะพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) สำหรับขั้นความเข้าใจ (Comprehension) นั้น เป็นขั้นการเรียนรู้ที่อยู่ในด้านทักษะพิสัย ซึ่งจะประกอบด้วยพฤติกรรม 3 แบบคือ

1. การแปลความ (Translation) คือความสามารถแปลความหมายของสิ่งต่างๆ ทั้งที่ปรากฏโดยตรงหรือความหมายโดยนัย
2. การตีความ (Interpretation) คือความสามารถเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนไม่ได้บอกไว้อย่างชัดเจน หรือมีความหมายโดยนัยออกมาเป็นความคิดของตนเองได้
3. การขยายความ (Extrapolation) คือความสามารถขยายความของเรื่องให้ไกลไปจากสภาพข้อเท็จจริงเดิม

การอ่านจึงมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการดำรงชีวิตไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทักษะอื่น การอ่านเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวัน เริ่มตั้งแต่อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านชื่อถนน ป้ายจราจร ป้ายโฆษณา การ์ตูน ถ้าคนใดอ่านไม่ออกชีวิตจะโศคร้ายเหมือนคนตาบอด ไม่รับรู้ข่าวสารความเป็นไปของโลก ยุคนี้เป็นยุคแห่งข่าวสารคนที่อ่านหูตากว้างกว่าคนที่ไม่อ่าน หรือคนที่ไม่รับรู้ข่าวสารซึ่งเปรียบเหมือนดังกบอยู่ในกะลา (จินตนา ไบกาชุย, 2533) เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ๆ ทำให้มนุษย์ต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่นำไปสู่ความรู้ทั้งปวงทำให้ได้รับข่าวสาร ช่วยเสริมสร้างความคิด และประสบการณ์ ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินต่างๆ ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ที่สุด สำหรับแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างกว้างขวาง และสามารถนำความรู้ที่ได้มาบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของตนให้ดียิ่งขึ้น

การอ่านจึงมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะได้รับความรู้แล้วยังทำให้เกิดความบันเทิงใจอีกด้วย (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 ; สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย, 2536)

ในโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมทางสังคมอย่างรวดเร็ว มีการสร้างสรรคประดิษฐกรรมใหม่ๆ เพื่อให้มนุษย์บริโภคร่วมกัน และพึ่งพาอาศัยด้วยการติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น การเรียนภาษาไทยจึงมุ่งเน้นไปสู่การนำภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นเครื่องมือเรียนรู้สิ่งต่างๆ และพัฒนาความคิดของผู้เรียนให้สามารถปรับตัวเข้ากับกิจกรรมสังคมในทุกๆด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กุสุมา รัชชฌณี และคณะ, 2533) การจัดเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอน จึงเน้นทักษะทางภาษาทั้ง 4 ประการ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนซึ่งถือเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ในการสอนทักษะการอ่านเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้นั้น ผู้สอนต้องพยายามหากลวิธีในการสอนอ่านที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้มากที่สุดเนื่องจากความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการอ่าน ได้มีนักวิจัยจำนวนหนึ่งออกแบบการสอน โดยเสนอให้มีการนำเอาตัวชี้นำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเน้นสาระสำคัญและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากตัวชี้นำมีส่วนทำให้ผู้เรียนและเน้นให้ผู้เรียนระมัดระวังในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของเรื่อง (ยืน ภูววรรณ , 2531) นอกจากนี้การชี้นำยังเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้มีใจจดจ่ออยู่กับข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่กำลังได้รับ ช่วยเสริมความสามารถในการจดจำ การจำแนก การบ่งชี้ และเกิดความเข้าใจในการรับรู้เป็นความคิดรวบยอด อีกทั้งการชี้นำยังช่วยให้ผู้เรียนได้บูรณาการข้อมูล - ข่าวสาร ไปเก็บไว้ในระบบความจำอย่างมีระเบียบแบบแผนช่วยทำให้เกิดความรู้ จำข้อมูล ข่าวสารได้มากและแม่นยำขึ้น ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สุชาติ วัฒนไพโรจน์รัตน์, 2538) การใช้ตัวชี้นำการอ่าน เป็นการกำหนดทิศทางการสนใจของผู้อ่านต่อคุณสมบัติเฉพาะที่เราต้องการเน้นให้ผู้อ่านเห็นตามว่าเป็นจุดสำคัญของเรื่อง และควรสนใจที่สุด (Allen, 1975 ; Dwyer, 1978 ; Gagné and Rohwn, 1969) ประสิทธิภาพของการชี้นำในเนื้อหาจะเน้นความคิดรวบยอดนั้นๆ ให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น (Ausubel, Novak and Hanesian, 1978) สำหรับวิธีการชี้นำสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ (Merrill and Tennyson, 1977 ; Fleming

and Levie, 1979 ; Dwyer, 1978 Leith, 1966 ; Osborne, 1985 ; Alessi and Trollip, 1985 ; Bork, 1985 ; วชิราพร อัจฉริยโกศล, 2531)

1. การขีดเส้นใต้คำหรือข้อความที่สำคัญ
2. การใช้ตัวอักษรที่ผิดไปจากส่วนอื่นๆ หรือใช้ขนาดต่างกัน เช่น อักษรตัวหนา ตัวบาง ตัวเอียง ตัวกระพริบ ตัวพิมพ์ใหญ่ ตัวพิมพ์เล็ก เป็นต้น
3. การใช้สีส่วนใหญ่แล้วจะใช้ตัวอักษรสี เช่น ใช้ตัวอักษรสีแดงสำหรับตัวสำคัญในขณะที่เนื้อหารายละเอียดใช้สีขาวทั้งหมดอยู่บนพื้นสีฟ้า เป็นต้น
4. การกลับสีพื้นและตัวอักษร
5. การใช้เสียงดนตรี
6. การใช้ความโดดเด่น การกระพริบ และการใช้แสงเงา
7. การใช้เครื่องหมายลายเส้น การใช้ลูกศรและการล้อมกรอบ
8. การใช้คำพูด และการใช้คำถาม

การตั้งคำถามเป็นวิธีการหนึ่งในการชี้นำการอ่านและเป็นตัวช่วยในการเรียนรู้ (Learning Aids) ที่เหมาะสม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นทำให้จำเนื้อหาแบบกว้างและเนื้อหาเฉพาะได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้คำถามประกอบเนื้อหาบทเรียนยังส่งผลในการบอกเนื้อหากระตุ้นความสนใจและช่วยทบทวน (Review) เนื้อหาที่อ่าน (Rothkopf,1966 ; Frase,1970 อ้างถึงใน ธนิต หลบภัย, 2531) การใช้คำถามประกอบเข้าไปในเนื้อหาบทเรียนเป็นการสร้างสถานการณ์คล้าย การทดสอบ (Testlike Event) ในขณะที่อ่านซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ และ ยังเป็นการช่วยส่งเสริมความรู้เกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องได้รวดเร็วขึ้น (สุวัฒน์ จันทร์ลอย, 2527) นอกจากนี้ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงวิธีสอนทักษะการอ่านโดยใช้กลวิธีชี้นำการอ่านว่า กลวิธีชี้นำการอ่านเป็นกลวิธีสอนทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งครูจะชี้นำการอ่านโดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้นักเรียนอ่าน แล้วให้นักเรียนอ่านเพื่อหาคำตอบของคำถามดังกล่าว (สุรัช ปิยานุกุล,2535) และจากงานวิจัยของ ฮอริลเดย์ (Holiday,1980 อ้างถึงใน สุชาติ วัฒนไพโรจน์รัตน์ , 2538) ได้ศึกษาผลของการใช้คำถามเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนพบว่า กลุ่มที่มีการใช้คำถามนำ สนใจเรียนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้คำถามนำ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ในการสอนอ่านเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้นั้น สามารถ ใช้การชี้นำด้วยคำถามมาช่วยในการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เนื่องจากกระบวนการอ่านเป็นกระบวนการสื่อความหมายซึ่งสามารถเสนอเนื้อหาได้ในสื่อการสอนประเภทตำรา และสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ แต่ในปัจจุบันสื่อการสอนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากคือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer - Assisted Instruction : CAI) (นีรนาท สติรากร, 2531) คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อที่ให้แรงจูงใจ (Motivation) และเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนอ่าน โดยเฉพาะการฝึกฝนทักษะความเข้าใจในการอ่าน (McCoy, 1983 ; Nyns , 1988 : สุพัฒน์ สุกมลสันต์, 2528 อ้างถึง ในอารยา เนียมมลอย, 2531) การนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ในการเรียนการสอนทักษะทางภาษาเนื่องมาจากแนวคิดทางการศึกษา 3 ประการคือ (Chappelle and Jamieson, 1986)

1. การสอนแบบเอกัตบุคคล (individualization) เป็นการให้นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง ตามจังหวะความก้าวหน้าของตนเอง
2. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน (record keeping) ในการทำแบบฝึกหัดหรือทดสอบนั้น ครูสามารถเก็บคะแนนของนักเรียนเพื่อนำมาวิเคราะห์ว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่
3. การตัดสินคำตอบ (answer judging) ได้มีการค้นคว้าแล้วว่าเด็กจะมีการเรียนรู้ได้ดีขึ้น เมื่อเด็กตอบคำถามแล้วได้รับการแก้ไขหรือยืนยันคำตอบที่ถูกต้อง

นอกจากนี้ สุกรี รอดโพธิ์ทอง (2531) ได้กล่าวถึงลักษณะของข้อได้เปรียบจากการอ่านในคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. ด้านสีสันทัน คอมพิวเตอร์สามารถแสดงสีบนจอภาพได้หลายสีและหลายลักษณะ ทั้งสีพื้นหน้า (foreground) สีพื้นหลัง (background) สีของกรอบภาพและกำหนดให้เปลี่ยนสีหรือสลับสีได้ ข้อความหรือภาพกราฟิกที่มีสีสันทันเหล่านี้ย่อมช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และช่วยความคงทนในการจำ แม้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสือสามารถจะพิมพ์ให้มีสีสันทันได้ก็ตามแต่ต้นทุนการพิมพ์จะสูงและเทคนิคการนำเสนอจะยุ่งยากมากขึ้น
2. ด้านเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถกำหนดให้เสียงเป็นสิ่งเร้า (Stimulus) ช่วยเพิ่มความสนใจของผู้อ่านและเป็นข้อมูลย้อนกลับได้เช่นกัน
3. ด้านกราฟิก เสนอภาพและข้อความให้เกิดการเคลื่อนไหวได้ผู้เรียนสามารถสร้างภาพเองได้
4. ด้านกิจกรรมร่วมการอ่านจากจอคอมพิวเตอร์เป็นการติดต่อระหว่างผู้อ่านกับคอมพิวเตอร์ ผู้อ่านมีโอกาสและมีส่วนร่วมในการเลือก ตัดสินใจหรือแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ได้ เมื่อโปรแกรมกำหนดไว้ให้พิมพ์ที่แป้นพิมพ์หรือผ่านอุปกรณ์ชนิดอื่นๆ

5. ด้านการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถจูงใจผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น เนื่องจากผู้อ่านไม่สามารถเปิดดูเนื้อหาในส่วนที่ต้องการอ่านได้ก่อน ทำให้ผู้อ่านมีความตั้งใจในการอ่านสูงขึ้นและระคอยเนื้อหาที่จะปรากฏในกรอบต่อไป ซึ่งเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน

สำหรับการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้นว่ามีความสำคัญมาก เพราะในการเรียนวิชาชีพ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในวิชาภาษาไทยเป็นอย่างดี สามารถใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งในเรื่องการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนจึงจะทำให้การเรียนวิชาชีพประสบผลสำเร็จ เนื่องจากต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ถ่ายทอดความรู้ และความคิดต่างๆ ให้ผู้อื่นรับรู้ตลอดจนนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2538 นั้น กรมอาชีวศึกษาได้ให้ความสำคัญกับทักษะการอ่านโดยกำหนดให้มีเนื้อหาในการสอนการอ่าน โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษารักการอ่าน และเลือกอ่านได้อย่างเหมาะสม มีความเข้าใจและมีวิจรรณญาณในการวิเคราะห์วิจารณ์สาร (กรมอาชีวศึกษา , 2538) ดังนั้นในการสอนทักษะการอ่านเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน และสามารถใช้อรรถาธิบายในการวิเคราะห์วิจารณ์สารที่อ่านได้นั้น ผู้สอนควรจะต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมในการสอน เพราะการสอนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จด้านการอ่านได้ และทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางด้านการอ่านอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจ (สุจิตรา ศรีนวล, 2533)

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการสอนทักษะการอ่านจึงสนใจศึกษากลวิธีการสอนทักษะการอ่าน โดยใช้คำถามที่นำการอ่านในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถจับใจความสำคัญตีความ แปลความหมายได้ และสามารถใช้อรรถาธิบายในการวิเคราะห์ เรื่องที่อ่านได้ โดยศึกษาการใช้ตัวชี้้นำการอ่านด้วยคำถาม 3 รูปแบบ คือ คำถามชี้้นำปรากฏอยู่บนหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละหน้าจอ คำถามชี้้นำปรากฏกระพริบอยู่บนหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละหน้าจอ คำถามชี้้นำปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์เมื่อผู้เรียนต้องการอ่านคำถาม ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามลของตัวชี้้นำการอ่านด้วยคำถาม 3 รูปแบบ ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของตัวชี้้นำการอ่านด้วยคำถาม 3 รูปแบบในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สมมุติฐานการวิจัย

นักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีตัวชี้้นำการอ่านด้วยคำถาม รูปแบบต่างกัน มีความเข้าใจและการวิเคราะห์ในการอ่านต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย กลุ่มละ 27 คน ดังนี้
 - 1.1 กลุ่มทดลองที่ 1 คือ นักศึกษาที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีตัวชี้ นำการอ่านด้วยคำถามปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละหน้าจอ
 - 1.2 กลุ่มทดลองที่ 2 คือ นักศึกษาที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มี ตัวชี้ นำการอ่านด้วยคำถามปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์เมื่อผู้เรียนต้องการอ่านคำถาม
 - 1.3 กลุ่มทดลองที่ 3 คือ นักศึกษาที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีตัวชี้ นำการอ่านด้วยคำถามปรากฏกระพริบบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละ หน้าจอ
 - 1.4 กลุ่มควบคุม คือ นักศึกษาที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ไม่มีตัวชี้ นำการอ่านด้วยคำถาม

2. เนื้อหาที่ใช้ในการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีลักษณะเป็นเรื่องสั้น ๆ ซึ่งผู้วิจัยนำมาจากสิ่งพิมพ์อื่น ๆ แล้วนำมาให้อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา 3 ท่าน คัดเลือกเพื่อความเหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 1 เรื่อง

3. โปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบทเรียนโปรแกรมแบบเส้นตรง (Linear Program) โดยโปรแกรมที่มีตัวชี้้นำการอ่านด้วยคำถามใช้คำถามชี้นำสาระสำคัญของเนื้อหาในแต่ละตอนให้ผู้เรียนอ่าน แล้วจึงจะไปอ่านเนื้อหาที่นำเสนอบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ เมื่ออ่านจบแล้วผู้เรียนตอบคำถามท้ายเนื้อหา ถ้าผู้เรียนตอบผิดจะต้องกลับไปอ่านเนื้อหาใหม่ โดยจะให้คำถามชี้นำเดิมอีก ถ้าผู้เรียนยังตอบไม่ถูกโปรแกรมจะเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้แล้วจึงเรียนเนื้อหาต่อไป ถ้าผู้เรียนตอบถูกก็จะเรียนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมการเรียนดำเนินเช่นนี้จนกระทั่งจบบทเรียน

4. ตัวชี้้นำการอ่านด้วยคำถามในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมี 3 รูปแบบ คือ

- 4.1 คำถามชี้นำการอ่านปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละหน้าจอ
- 4.2 คำถามชี้นำการอ่านปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์เมื่อผู้เรียนต้องการอ่านคำถาม โดยคลิกเมาส์ที่ปุ่ม "คลิกไปอ่านคำถาม"
- 4.3 คำถามชี้นำการอ่านปรากฏเป็นตัวกระพริบบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละหน้าจอ

5. แบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถในการอ่านครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดความเข้าใจและการวิเคราะห์ในการอ่าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. การวัดความเข้าใจ เป็นการวัดด้าน

- 1 การแปลความ (Translation)
- 2 การตีความ (Interpretation)
- 3 การขยายความ (Extrapolation)

7. การวัดการวิเคราะห์ เป็นการวัดด้าน

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Elements)
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ตัวชี้้นำการอ่านด้วยคำถามในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งมี 3 รูปแบบ คือ

1. คำถามชี้้นำการอ่านปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดการเสนอเนื้อหาในแต่ละหน้าจอ
2. คำถามชี้้นำการอ่านปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์เมื่อผู้เรียนต้องการอ่านคำถาม โดยคลิกเมาส์ที่ปุ่ม “คลิกไปอ่านคำถาม”
3. คำถามชี้้นำการอ่านปรากฏเป็นตัวกระทริบบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดการเสนอเนื้อหาในแต่ละหน้าจอ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ซึ่งมี 2 ระดับคือ ความเข้าใจและการวิเคราะห์ในการอ่าน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวชี้้นำการอ่านด้วยคำถาม หมายถึง ตัวชี้นำที่เป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่นักศึกษาอ่านเพื่อชี้สาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน

2. ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านในการแปลความตีความ ขยายความ จับใจความสำคัญหลัก และอธิบายสิ่งที่อ่านออกมาอย่างได้สาระ สามารถผสมผสานความคิด ความรู้และเหตุผลในเรื่องที่อ่านได้ สามารถแยกแยะสิ่งที่อ่านออกเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่อง และหาความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆของเรื่องได้ ซึ่งวัดได้จากคะแนนที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึงบทเรียนสำเร็จรูปในคอมพิวเตอร์ที่ใช้ช่วยในการสอน โดยที่คอมพิวเตอร์จะทำการนำเสนอบทเรียนแทนผู้สอน และผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้ (ถนอมพร ตันพิพัฒน์, 2539)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้ตัวชี้้นำการอ่านด้วยคำถามในการอ่านภาษาไทย
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ตัวชี้ นำในการอ่านภาษาไทยในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย